

Piotr Kowolik

"Edukacja regionalna w przedszkolu i klasach młodszych szkoły podstawowej", Lidia Pawelec, Kielce 2006 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (34-35), 268-270

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Recenzja książki: LIDIA PAWELEC,
Edukacja regionalna w przedszkolu
i klasach młodszych szkoły podstawowej,
Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej; Kielce 2006; ss. 151

Znaczenie edukacji regionalnej jest niezwykle ważne nie tylko dla poznania przez uczniów własnej tożsamości, ale również dla kształtowania postaw tolerancyjnych, otwartych, nastawionych na pluralizm, na rozumienie i akceptację różnych kultur.

Głównym zadaniem współczesnej szkoły jest wykształcenie człowieka twórczego, umiejącego samodzielnie funkcjonować w otaczającym go świecie. Szkoła powinna również wychowywać i wykształcić obywatela świadomego swoich praw i obowiązków. Jedną z wielu koncepcji zmierzających do osiągnięcia tego celu może być edukacja regionalna realizowana przez poznawanie własnego regionu, jego dziejów oraz kształtowanie świadomości roli, jaką każdy mieszkaniec może spełniać w ochronie własnego dziedzictwa i własnych wartości.

W edukacji regionalnej uczeń poprzez działanie, przeżywanie i odkrywanie zdobywa umiejętności i wiadomości, a co najważniejsze poprzez zaspokojenie potrzeb rozwija swoją osobowość. Wprowadzenie edukacji regionalnej do klas początkowych pomoże to w zbliżeniu szkoły z życiem, pozwoli na realizację koncepcji szkoły otwartej na środowisko.

Cała praca składa się ze: wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia, bibliografii i aneksów.

Rozdział pierwszy - *Regionalizm w tradycji edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej* (s. 11–43). Ukazano problem edukacji regionalnej w czasopiśmiennictwie pedagogicznym wychodząc od jej prekursora Aleksandra Patkowskiego (1890–1943), który głosił ideę poznania swojej ojczyzny od poznawania swojego regionu oraz przeglądu zawartości czasopism takich jak: "Życie Szkoły", "Nauczyciel i Szkoła", "Wychowanie Na Co Dzień", "Edukacja i Dialog", "Język Polski w Szkole IV–VI", "Dyrektor Szkoły".

Autorka "wydobyła" elementy regionalne podczas realizacji wycieczek do różnych miejsc wychodząc od Jana Amosa Komeńskiego, Grzegorza Piramowicza, Stanisława Staszica, Wojciecha Jastrzębskiego, Jerzego Majchajdy, Ludwika Jaxy Bykowskiego i innych.

Szczególnie zaś L. Pawelec zwróciła uwagę na realizację tego problemu w kształceniu zintegrowanym, wyodrębniając główne cele, zasoby, funkcje i treści.

Rozdział drugi - *Zorientowanie programów, podręczników i czasopism pedagogicznych na edukację regionalną* (s. 45–90) - zawiera treści regionalne zawarte w programach przedszkola i klasach początkowych (dożynki, zaduszki, darcie pierza, Andrzejki, Mikołaj, Święto Górnika, Boże Narodzenie, Marzanna, Wielkanoc, Sobótka); metody pracy w realizacji treści regionalnych.

Ukazana została również tematyka regionalna w dostępnych podręcznikach i wybranych czasopismach dla dzieci. Poddano analizie oceniającej również liczbę i treść artykułów publikowanych w czasopismach pedagogicznych, mających udział w upowszechnianiu idei regionalizmu. Znajdują się w nich artykuły, które stanowią źródło informacji o danym regionie, jego kulturze, obyczajach i tradycji. Artykuły te stanowią interesującą lekturę, zmuszającą do refleksji, pobudzając ciekawość i rozszerzając horyzonty myślowe.

Rozdział trzeci - *Wymiar praktyczny edukacji regionalnej* (s. 91–111) - ze szczególnym zwróceniem uwagi Czytelników na ukazanie tematyki regionalnej w planach pracy przedszkola i szkoły, tj. planach pracy rady pedagogicznej, planach pracy wychowawcy klasowego. W procesie edukacji regionalnej zdaniem Autorki książki: „*ważną rolę odgrywa aspekt historyczny, odszukanie własnego rodowodu, ustalenie "skąd jestem, kim jestem i kim chcę zostać" - poznając historię środowiska lokalnego, poznajemy historię regionu, później kraju, kontynentu i świata*” (s. 94).

Podjmując trudne dzieło edukacji regionalnej L. Pawelec - zaplanować trzy etapy działania w tym zakresie:

- etap przygotowawczy,
- etap terenowy,
- etap syntetyzujący.

Zwrócono też uwagę na opinie nauczycieli dotyczącą realizacji edukacji regionalnej w przedszkolu i klasach początkowych oraz wskazano na funkcje wychowawcze regionalizmu.

Bogaty jest wykaz pozycji bibliograficznych, ułożony w następujący sposób: dokumenty normatywne, pozycje zwarte i czasopisma.

Osiem aneksów zawiera: Kartę Regionalizmu Polskiego z 25.09.1994 roku; Program "Gmina Bałtów - moją małą ojczyzną"; Zagadnienia o regionie do realizacji w klasach I–III szkoły podstawowej; Program "Dziedzictwo kulturowe w regionie Roztocza"; Program edukacji regionalnej w przedszkolu dla dzieci 6-letnich - "Moja mała ojczyzna".

Na temat edukacji regionalnej w przedszkolu i klasach początkowych jest bardzo mało publikacji, mimo iż problematyka ta jest obszerna. Sądzę, że L. Pawelec przyczyniła się do zebrania, zbadania i ukazania obszarów

edukacji regionalnej, mocno eksponowanych i realizowanych w praktyce przedszkolnej i szkolnej.

Praca ta, oprócz walorów porządkująco-wyjaśniających problematykę i metodologię badań własnych, ma także wymiar praktyczny. Efekty uzyskane w pracy tak wnioski płynące z analizy piśmiennictwa, jak i badań zostały sformułowane w sposób jasny i świadczą o kompetencjach Autorki w tym zakresie i jej predyspozycjach naukowo-badawczych.

Dostrzeżono błąd w zapisie imienia na s. 27 – jest Halina, a powinno być Helena.

Książka zaadresowana jest do nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkoły podstawowej, studentów kierunku: pedagogika przysposabiających się do zawodu nauczyciela, nauczycieli metodyków i doradców metodycznych.